

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIX. Variæ Patrum sententiæ de tribus capitibus quæ Legati
proposuerant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1562. nionibus attributa, poterant maiorem Pontifici sollicitudinem incutere, nonne facultatem Patribus ille sponte concessit legendi cunctos scriptores, adeoque dispiciendi, quantum ipsis comparatè ad Pontificem tribuant potestatis? Sed quid mirum, quòd Suavis ita loquatur? Eadem usus est arte primus impostor, ut subditos instigaret ad violationem primi præcepti, quod legitimus Princeps imposuerat, asserens impositum fuisse ne scirent bonum & malum.

C A P V T XIX.

Varie Patrum sententiæ de tribus capitibus quæ Legati proposuerant.

Satis hîc Suavis ratiocinationem, non item narrationem impugnavi. Patrum opiniones de tribus articulis, quos Legati proposuerant, illi tam infeliciter innotuere, ut, seu illos ipsorum auctoribus is assignet, seu illarum summam referat, ne semel quidem rem tangat; & errorum multitudine planè cogor imitari quod in communibus militum delictis usurpatur, ubi solùm decimus quisque plecti consueverat. Curiosior lector, si libuerit, ea distinctè deprehendat, conferens cum Suaviâ nostram narrationem, desumptam ex Actis tum quæ in Ælia arce asseruantur, tum præcipuè quæ à Paleotto conscripta sunt, cuiuserat, quippe in Romana Rota Auditoris, cunctas sententiâs adnotare. Duo in transitu perstringam errata in rebus, quæ tunc omnibus in comperto erant: Quamdam opinionem adscribit ille Gregorio, Eremitarum S. Augustini summo Moderatori; & tamen hic Moderator nec huiusmodi opinionem protulit, nec appellabatur Gregorius, sed Christophorus. Narrat, Altempsum Legatum quinto die Februarij peruenisse Tridentum; & eò peruenit trigesimo Ianuarij, ut liquet ex cunctis Diariis: quin extant litteræ Legatorum ad Borromæum, ab illo quoque signatæ secundo Februarij.

Iam verò ad narrationem. In eo quod primo loco propositum fuerat, spectabatque ad Indicis constitutionem, Marcus Antonius Elius, de quo non semel dictum est, qui tunc post Purpuratos Patres primus sententiâ dicebat, utpote Hierosolymitanus Patriarcha, opus commendavit, quippe quod utramque laudabilis rei conditionem singulariter complectebatur, utilitatem & arduitatem. De utili palàm fecit, quantum prodesset libros sinceros à contaminatis secernere; ad conseruandam pietatem; de arduo perperdit, quâ doctrinâ, quâ solertiâ, quo labore opus foret in centioribus, quibus.

Historia
Concilij
Tridentini
Part II

1562
SIV

quibus ferendum esset iudicium non de moribus paucorum ciuium sibi æqualium, sed de scripturis omnium ingeniorum, quas illa à quacumque præterita ad præsentem ætatem transmisissent. Itaque uideri sibi, à Legatis habendum esse Patrum delectum, qui tanto molimini pares forent.

3 Daniel Barbarus, Adiutor Aquileiensis Patriarchæ, monuit, Indicem Pauli IV. correctione plurimâ indigere, cum eodem modo proscriberet opus licentiæ iuuenilis, & opus hæreticæ prauitatis. Equè perniciosum esse regimini & quòd crimina sint impunita, & quòd inæqualia crimina sint æquè punita.

4 Granatensis^a ab ea occupatione Patres dehortatus est, quippe longissima, & quæ Synodum distraxisset ab altioribus negotiis, magisq; indigentibus ipsius proximâ curâ; cui Bragarentis adiecit, posse id committi Academicis, Bononiensi in Italia, Parisiensi in Gallia, Salmanticensi in Hispânia, Conimbricenti in Lusitania, vetitis iisdem Academicis interea ne quempiam inter Academicos cooptarent, quò ad maturandum stimulentur.

Exat in notis Tridento missis ad Paulum Filonardum, Neapolitani Cardinalis Secretarium.

5 Donatus Laurentius Episcopus Arianensis dixit, difficultatem omnem industriæ cedere, nec eum conuentum seu mentis vigore, seu virtutis præstantiâ eiusmodi esse, ut ipsi magni laboris molimina, dummodò magni etiam emolumenti, consentanea non forent: posse difficultatem minui, accersitis eorum nonnullis, qui destinati fuerant à Paulo IV. aut conquisitis ope Pontificis adnotationibus eà tempestate confectis.

6 Ægidius Fuscararius Mutinensis Antistes hoc pacto disseruit: Nulam esse arduitatem, quæ superari non posset, ubi duo seruarentur, à magistris ad eam minuendam tradita: Si scilicet obices tollerentur, & vires multiplicarentur. Primum effectum iri, tum iis libris absque noua trutina prohibitis, quos tamquam hæreticos concurs opinio detestabatur; tum absque censura relictis iis, quos antiquitas apocryphos quidem agnouerat, sed non prauos, quale erat Euangelium Nicodemi: solum igitur expendendos esse dubios, & postrecentes hæreses conscriptos. Alterum haberi posse, aduocatis extra Concilium eruditis uiris, qui operam ad id conferrent, & conquisitâ rei notitiâ eorum ope, qui Pauli ætate in eo negotio desudauerant: in ferenda sententia, quantum fieri posset, petendam esse normam à sanctis Patribus: exempli causâ, ab eo quòd affert S. Hieronymus in epistola ad Tranquillinum, cur Origenis libri permitterentur; & à S. Augustino in proœmio ad Psalmum centesimum vigesimum sextum, ubi rationem reddit, cur Deus voluerit,

1562.

vt Diuinæ Litteræ legerentur in Ecclesiis sub nomine Salomonis, qui ex effrænata libidine in idololatriam incidit, & reprobatus est.

Marcus Laureus, Episcopus Campaniæ, in eadem quam proximè retulimus sententiam iuit, excepto librorum Origenis exemplo, adductâ dispari ratione, propterea quòd tum ille, tum Tertullianus, non habebantur pro hæreticis dum viuebant, quemadmodum recentiores, de quibus tunc agebatur. Addidit, aggredendum non esse à Synodo librorum omnium iudicium, sed eorum dumtaxat, qui notam hæresis haberent; reliquos qui numero excedebant, committendos esse pluribus priuatis minusque occupatis censoribus.

Vincentius Iustinianus, generalis Prædicatorum Magister, auctor erat, vt inter selectos ad formandum indicem nec Religiosorum Ordinum summi Præsides, neque Regulares apponerentur, atque ad Academias scriberetur, vt confectos à se indices Tridentum mitterent.

Christophorus Patauinus, generalis Eremitarum Gubernator, existimauit, nouum ab initio indicem construendum non esse, sed indicem Pauli reformandum, cuius conflationi à se quoque admodum manum dicebat; affirmabatque, peractum id fuisse exquisitâ diligentia, extractis è Vaticana Bibliotheca voluminibus, inspectis aliarum Prouinciarum indicibus, diuisâque rei curâ inter plurimum Religiosorum Ordinum Theologos: vt opus illud numeris omnibus absolueretur, solùm deesse nitorem aliquem maioris claritatis, adiecto singulis libris interdictis auctoris nomine & cognomine, & vulgationis anno: interdum enim horum defectu contingebat, vt scripta innoxia nocentium pœnam subirent. Quosdam etiam ex libris esse, qui inter bona plurima mali aliquid continebant, & hos emendandos quidem esse, non omnino refellendos; cum ea sit terrenarum rerum conditio, vt is, qui mallet omne bonum quod purum non est eliminare, & non potius illi defæcando studere, genus humanum omni bono priuaret.

Singularis fuit sententia Petri Contareni Paphensis Episcopi, quæ à Suauis multis aliis tribuitur, non autem illi, qui solus eam proposuit, solusque propugnauit. Is itaque, vt pote non mediocris affectus beneuolentiæ erga Paulum, cui familiaris intimus fuerat ante Pontificatum, & à quo postea Tiaram acceperat, suadebat, vt nulla fieret in indice Pauli mutatio: esse veriùs recentium ingeniorum intemperantiam, quàm Religionis studium, velle decessorum opera reformare, non quòd illa meliora redderentur, sed quòd ipsi præstan-

præstantiores ostentarentur. Cauent, ne sanctiones maiorum illi reuocantes, posteros stimulent ad ipsorum exempla sequenda in eorumdem Decretis abolendis.

11 In altero capite, ubi sententiam rogabantur Patres de iis citandis, qui ex huiusmodi proscriptione possent dedecus pati; quamuis Alfonso Rossetus Comaclensis Episcopus arbitraretur, id urbanitatis bonique publici gratiâ conuenire, aliique dicerent, iure deberi; oppositum tamen existimauit Ioannes Baptista Castanea Archiepiscopus Rossanensis, qui post annos plurimos sedit in Pontificali Soglio, Urbanus Septimus nuncupatus. Eius verò sententia doctissimis rationibus confirmata est ab Augustino, à Boncompagno, & ab aliis communiter; ita fuisse à Gelasio Pontifice obseruatum in Canone *Sancta*, posito in distinctione decima quinta; atque ita oportere, cum de auctoribus damnandis non ageretur, sed solum de lege statuenda, per quam aliquis illorum commentarius à nostra Republica, quippe ipsi perniciosus, remoueretur: fieri posse ut simul artifex sit innocuus, simul eius opus in aliqua regione sit noxium; adeoque illius regionis rectores opus meritò excludant, artifice non accersito ad suam causam dicendam.

12 De tertio, quod in concedenda fide publica securitatis versabatur, Episcopus Assaphensis, & alij quidam volebant, ut ea concederetur hæreticis, adiectâ conditione, *dummodò ad penitentiam, non ad certamen venirent*: alij, ut saltem obligarentur ad temperandum sibi à contumeliis ac maledictis etiam in priuatis colloquiis. Verùm Ludouicus Beccatellus Archiepiscopus Ragusinus, & cum eo plerique ex conuentu, cohortati sunt Patres ad omnem laxitatem tum in despondenda illis securitate sine vlla restrictione, tum in iisdem inuitandis ad respiscendum cum certa veniæ promissione. Omitendum etiam esse in illis aduocandis odiosum *hæreticorum* nomen, ne ipsa inuitatio videatur contumelia quæ illos repelleret. Neque cuiuscumque vocis causâ, quæ in Sanctos ac Romanum Pontificem ab illis proferretur, in eos animaduertendum esse suprâ quàm cum phreneticis ageretur.

13 Perquam prolixè Patrum sententiæ dictæ fuerant, pro eo ac vsuuenit præsertim in præcellis conuentibus, cum auiditas ut audiantur nondum est per vsu exaturata, nec per defatigationem hebetata. Quare in quodam confesso solum triginta Patres totius temporis spatium expleuere; adeoque opus fuit, ut non semel conuentus iteraretur. Denique, plerisque consentientibus, ut aliquibus indicis cura demandaretur, dareturque hæreticis fides amplissima

Litteræ Legatorum ad Borromæum, 2. Februarij. 1562.

1562. tuti accessus, Legati petierunt à Patribus, vt librorum censores designarent, & eos qui futurum Decretum digererent; sed cum ipsis communi voce electio fuisset iniuncta, selegerunt octodecim ex Patribus ad Indicem elaborandum, traditâ facultate tum ipsis minores etiam Theologos adhibendi, tum reliquis, suggerendi quod cuique in id conferre videretur.

Legati, cum confectum Decretum expendendum fuit, quo prolixitatem consuetam impedirent, præceperunt in ipso opere, vt cuncti sententias dicerent in eo conuentu, etiamsi hora protrahenda esset. Id effecit, vt complures, antea rati sibi non futurum ea dicendi locum, adeoq; imparati conuenientes, ex necessitate verba parcius fecerint; alij verò ex voluntate, diuturnæ functionis tadio affecti. Quapropter secundâ noctis horâ suum quisque sermonem absoluerat.

Præter varia minutiora, haud memorabilia, quæ prætermittimus, Madruccius maiorem in Decreto claritatem postulauit, & communem consensum traxit non sine quadam inuidia, dum Patres eius sententiam comprobantes, auctoris laudes frequenter & copiose intermiscabant.

Granatensis ad pristinum Hispanorum postularum rediit, vt Synodo titulus imponeretur, *Vniuersalem Ecclesiam representans*. Sed Rossanensis efficaci ratiocinatione, à reliquis approbatâ, id confutauit: cupiit tamen in Decreto securitatis exhibendæ ordinem aptiorem, quod etiam probatum est.

Sed labor illius tunc reformandi fuit sine fructu. Etenim Hispani, tametsi principio illi consenserant, postea exposuerunt, eam veniæ promissionem, ad eos extensam in quos inquirere iam cepissent Inquisitores^e (quemadmodum Legati pro concessa sibi à Pontifice potestate exequi habebant in animo) futuram fuisse permolestam Philippo Regi, qui vsque ad id temporis illius formidati Tribunalis freno subditos suos in obedientia continuerat: si frangum hoc relaxari cœpisset, ingentem cladem imminere, sicuti testificari potuissent præsertim quatuor ex ipsis, diu Inquisitorum munere perfuncti. Ea itaque ratio^d, ne laxarentur habentæ, quas Fidei Tribunal in Hispania regebat, ac pariter in Lusitania, cuius par erat causa & postulatio, tantum roboris habuit apud Patres & Legatos, vt eâ permoti securitatis concedendæ formam retardauerint. Etenim simul necessarium vt fieret, simul fieri non posse videbatur, vt eiusmodi voces excogitarentur, quæ ex vna parte nihil detrimenti illis Tribunalibus afferrent, ex altera cunctos homines, & ipsos etiam hæresiarchas securos redderent. Nimirum ea corpora

^e Litteræ Legatorum ad Borromæum, 31. Iulij, & altera 18. Augusti 1562.

^d Litteræ Legatorum ad Borromæum, 15. Februarij.

Historia
Concilij Trid.
dent.
pars II

514
8

corpora curationis difficillimæ sunt, quæ duos graues patiuntur morbos, medicamentis contrariis indigentes. 1562.

C A P V T XX.

Duo Ferdinandi Oratores excepti. Controuersia, prius Lusitanum eorum altero, dein Patrum cum utroque, composita. Tertij priuatus accessus. Eorum postulata, præsertim de prorogatione Sessionis indicenda. Varia super eo sententia. Litteræ Oratoris Vargas ad Hispanos.

Inter hæc operosa negotia miscebantur varia solemnium rituum spectacula, quæ simul oculos exhilarabant dignitatis splendore, simul animos rerum significatione refouebant. Post accessum Drafcouizij peruenit postremo Ianuarij Antonius Mugli- zius Morauus, Pragensis Archiepiscopus, alter ex Oratoribus destinatis à Ferdinando quatenus Cæsare. Drafcouizius quò solem- nem vnà cum illo haberet ingressum, ^a extra urbem perrexit; & utrique obuiam processerunt Legatorum familia, & ipsorum no- mine quinque Episcopi: sed ea voluptatis dulcedo sollicitudinis amaritatem peperit. Excipiendi erant hi Oratores pro more in Cœ- tu generali: sed cum interim peruenisset ad tria passuum millia prope Tridentum Ferdinandus Martinus. Mascaregna, Sebastiani Regis Lusitanix Orator, significauit, par non esse prius Drafcoui- zium quàm se exceptum iri, tum quòd ille legitimum sui Princi- pis mandatum non produxerat, tum quòd illi, personam gerenti non Cæsaris, sed Regis Hungariæ, præferendus erat Orator Regis Lusitanix, qui maiorem seipsum Ferdinando existimabat, eo so- lum Regno spectato.

2 Legatis non modicam molestiam afferebant huiusmodi litigia, à quibus ipsi trahi poterant in necessitatem inuitabilem priuandæ Synodi integræ natione, inanis cuiusdam honoris causâ. Prospici- entes etiam animo longè difficiliorem litem ^b, imminentem inter Oratores duorum maximè potentium, maximeque æmulorum Principum, litteras ad Pontificem dederant, vt ad huiusmodi con- tentiones illius mandata in promptu haberent: siue, vbi visum ipsi fuisset illo se odio non onerare, eiusdem certè consilio non care- rent: vnaque illi suggererunt, ne decisionem litis inter Galliam & Hispaniam conuentui committeret; cum enim citra omnem com- parationem Hispanorum affectæ numero præstarent, lata fuisset sen- tentia.

^a Extat in narratione Secretarij Scripandi.

^b Duæ litte- ræ 28. Ia- nuarij, alte- ræ & alia 2. 5. & 9. Fe- bruarij 1562. Lega- torum ad Borromæum.